

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

 Завідувач кафедри
Алла СВІТЛИЧНА
(протокол «01» вересня 2025 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ГОСПОДАРСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО

освітньо-професійна (освітньо-наукова) програма «Економіка і міжнародний бізнес»

спеціальність 051 Економіка

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

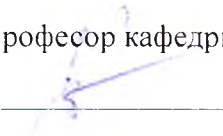
рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Робоча програма навчальної дисципліни «Господарське законодавство» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Економіка і міжнародний бізнес» спеціальності 051 Економіка.

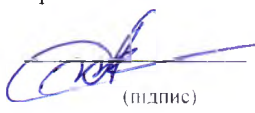
Мова викладання державна.

Розробник: Коломієць П.В., професор кафедри підприємництва і права, д.ю.н., доцент
вересня 2025 року

 Павло КОЛОМІСЦЬ

(підпис)

Погоджено гарантом освітньої програми «Економіка і міжнародний бізнес»
«01» вересня 2025 року

 Тетяна ДЕЙНЕКА

(підпис)

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Економіка та міжнародні економічні відносини»

протокол «01» вересня 2025 року № 1

Голова ради з якості вищої освіти спеціальності Ольга ДИВНИЧ

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	2 (051ЕКОН_бд_2024 (ЕМБ))
Семестр	4
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
Форма семестрового контролю	Екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни:

«Господарське законодавство»: опанування здобувачами вищої освіти необхідного базису знань у сфері правового регулювання господарських відносин, набуття практичних навичок застосовування господарського законодавства та досвіду роботи з господарсько-правовими документами, формування правової культури здійснення господарської діяльності.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Господарське законодавство» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей у процесі засвоєння предметного змісту дисциплін «Правознавство».

4. Компетентності:

Загальні:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові:

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

5. Програмні результати навчання:

ПРН 1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
ПРН 1.	Здобувач вищої освіти за результатами опанування навчальної дисципліни здатний знати та розуміти основи господарського права і господарського законодавства, їх роль у регулюванні економічної діяльності та забезпеченні верховенства права у сфері господарювання. Здобувач усвідомлює себе членом громадянського суспільства та науково-професійної спільноти, розуміє значення правових норм як засобу забезпечення балансу між приватними й публічними інтересами в економіці. Здобувач уміє користуватися власними правами і свободами у сфері господарської діяльності та поважати права і законні інтереси інших суб'єктів господарювання, зокрема членів колективу та партнерів. Здобувач здатний оцінювати господарсько-правові норми і практику їх застосування з позицій законності, добросовісності та соціальної відповідальності, визнаючи пріоритет верховенства права. Здобувач демонструє готовність діяти правомірно та етично у професійній економічній діяльності, поєднуючи економічні знання з правовою культурою, повагою до прав і свобод людини та принципів громадянського суспільства.
ПРН 18.	Здобувач вищої освіти за результатами опанування навчальної дисципліни здатний знати та розуміти систему господарського законодавства, його основні інститути та механізми правового регулювання економічної діяльності. Здобувач уміє знаходити, інтерпретувати та коректно застосовувати нормативно-правові акти, що регламентують діяльність суб'єктів господарювання в різних економічних ситуаціях. Здобувач здатний використовувати положення господарського законодавства для вирішення практичних професійних завдань, зокрема у сфері договірних відносин, управління майном та відповідальності суб'єктів господарювання. Здобувач уміє орієнтуватися у системі правових актів, що регулюють державне втручання в господарську діяльність, та враховувати їх вимоги у професійній економічній практиці. Здобувач здатний діяти у межах чинного законодавства, використовуючи нормативні та правові акти як інструмент забезпечення законності, стабільності та правової визначеності економічної діяльності.

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція, бесіда); *наочні методи* (моделювання професійних ситуацій, презентації, ілюстрування); *практичні методи* (виконання ситуаційних завдань, аналіз наукових джерел та судової практики, конспектування), *методи самостійної роботи* (виконання завдань самостійної роботи), *методи формування пізнавальних інтересів* (створення ситуації інтересу, ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), *інтерактивні методи* (кейс-метод; дискусії, диспути, інтерактивної взаємодії)

7. Програма навчальної дисципліни :

Тема 1: Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства

Господарське право як галузь права. Предмет, метод і система господарського права.

Поняття, ознаки і види (класифікації) господарської діяльності. Некомерційна господарська діяльність і підприємництво. Принципи здійснення господарської і підприємницької діяльності.

Господарські правовідносини: поняття, особливості, види, регулювання. Склад господарських правовідносин.

Система джерел господарського права. Поняття господарського законодавства як джерела (нормативної бази) господарського права. Особливі ознаки господарського законодавства. Поняття господарсько-правової норми. Особливості і види господарсько-правових норм.

Загальна характеристика основних джерел господарського права. Напрями вдосконалення господарського законодавства.

Тема 2: Державне регулювання у сфері господарської діяльності

Об'єктивні підстави здійснення державного керівництва економікою. Принципи державного керівництва економікою. Економічна політика (стратегія і тактика). Основні напрями економічної політики держави. Правові форми (прогнозування і програмування, контроль, управління, нормативне регулювання) і методи (адміністративні та економічні) державного керівництва економікою.

Правове регулювання господарської діяльності та його механізм. Засоби регулюючого впливу на сферу господарювання. Державне замовлення і завдання, ліцензування, квотування, стандартизація, сертифікація, застосування нормативів і лімітів, регулювання цін і тарифів, пільги, дотації, компенсації, цільові інновації та субсидії.

Чинники ефективності правового регулювання господарської діяльності.

Дозвільна система у сфері господарювання та її нормативне регулювання. Документи дозвільного характеру. Декларації відповідності.

Поняття ліцензування господарської діяльності та його значення. Види підприємницької діяльності, що підлягають ліцензуванню. Ліцензійні умови. Види ліцензій, термін їх дії. Порядок та умови одержання ліцензії. Підстави призупинення та анулювання ліцензії. Оскарження відмови у видачі ліцензій.

Тема 3: Правовий статус суб'єктів господарювання

Суб'єкти відносин у сфері господарювання і суб'єкти господарювання. Поняття, та ознаки суб'єктів господарювання. Класифікації суб'єктів господарювання за різними ознаками. Поняття та значення організаційно-правової форми суб'єкта господарської діяльності, критерії вибору. Фізичні особи – підприємці, господарські організації як суб'єкти господарювання. Особливості правового становища відокремлених підрозділів господарських організацій (філії та представництва).

Умови здійснення підприємницької діяльності фізичною особою (види діяльності, форми здійснення, особливості, відповідальність).

Підприємство як організаційна форма господарювання. Види і організаційні форми підприємств. Унітарні та корпоративні підприємства. Державні та комунальні підприємства. Державне некомерційне підприємство. Казенне підприємство. Приватне підприємство. Колективне сільськогосподарське підприємство. Фермерське господарство.

Господарські товариства: поняття і види. Установчі документи господарських товариств, порядок їх заснування. Фонди господарського товариства. Права і обов'язки учасників господарських товариств. Управління господарськими товариствами.

Господарська діяльність кооперативів. Виробничий кооператив (порядок створення

і членство, права і обов'язки членів виробничого кооперативу, управління). Кредитна спілка.

Господарські об'єднання: види та організаційно-правові форми. Асоціація, корпорація, консорціум, концерн. Холдингові компанії та дочірні підприємства.

Суб'єкти організаційно-господарських повноважень. Суб'єкти некомерційного господарювання, неприбуткові організації.

Тема 4: Правове регулювання легалізації та припинення діяльності суб'єктів господарювання

Утворення суб'єкта господарювання. Нормативні акти, що регулюють порядок державної реєстрації суб'єктів господарської діяльності.

Порядок і особливості державної реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Особливості створення та державної реєстрації господарських товариств різних видів. Установчі документи юридичних осіб – суб'єктів господарської діяльності: зміст і порядок створення та затвердження. Оформлення документів, необхідних для державної реєстрації.

Включення та зміна відомостей про суб'єктів господарювання у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, постановка на облік у інших державних органах, фондах соціального страхування.

Підстави, форми та порядок реорганізації суб'єктів господарювання.

Ліквідація суб'єкта господарювання: підстави та порядок здійснення. Скасування державної реєстрації суб'єкта господарювання.

Тема 5: Правове регулювання відносин власності у сфері господарювання

Право власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Відносини власності у сфері господарювання. Форми та види власності в Україні. Зміст суб'єктивного права власності та правомочності власника. Організаційно-установчі повноваження власника.

Поняття правового режиму майна суб'єктів господарювання. Правові титули майна підприємств (правого господарського відання, право оперативного управління тощо).

Порядок формування і склад майна підприємства. Види об'єктів права власності суб'єктів господарювання. Основані фонди, оборотні засоби, кошти і товари у складі майна суб'єкта господарювання. Спеціальні фонди і резерви.

Особливості правового режиму окремих видів майна суб'єктів господарювання (природні ресурси, права інтелектуальної власності, корпоративні права, цінні папери). Правове регулювання приватизації державного і комунального майна.

Тема 6: Зобов'язально-договірні відносини у господарській діяльності

Поняття, ознаки та підстави виникнення господарських зобов'язань. Склад та зміст господарських зобов'язальних відносин. Види господарських зобов'язань (майново-господарські, організаційно-господарські, соціально-комунальні, публічні). Принципи та умови виконання господарських зобов'язань, їх припинення. Цивільно-правові та господарсько-правові способи забезпечення належного виконання господарських зобов'язань.

Поняття та ознаки господарського договору. Види господарських договорів за різними критеріями. Зміст і форма господарського договору.

Порядок укладання, зміни та припинення господарських договорів. Визнання господарських договорів недійсними та неукладеними. Особливості укладання окремих видів господарських договорів (біржових, організаційно-господарських, на ярмарках тощо). Конкурентні способи укладання господарських договорів. Правове регулювання публічних закупівель в Україні, порядок їх здійснення. Особливості правового регулювання окремих видів господарських договорів.

Тема 7: Відповідальність суб'єктів господарювання. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом

Поняття та ознаки господарсько-правової відповідальності. Функції господарсько-правової відповідальності. Господарські санкції. Підстави господарсько-правової відповідальності: юридичні та фактичні. Поняття та значення вини у господарському праві. Межі господарсько-правової відповідальності. Зменшення розміру і звільнення від відповідальності.

Поняття форми господарсько-правової відповідальності (за критерієм спрямованості впливу і механізму реалізації). Відшкодування збитків: склад і розмір, умови і порядок. Сплата неустойки як вид господарсько-правових санкцій: поняття, сфера застосування, види, механізм реалізації.

Оперативно-господарські санкції: поняття, сфера застосування, види, механізм реалізації. Штрафні санкції: розмір і порядок застосування. Адміністративно-господарські санкції: поняття і види. Відповідальність суб'єктів господарювання за порушення антимонопольно-конкурентного законодавства.

Поняття неплатоспроможності та банкрутства. Ознаки банкрутства. Підстави банкрутства. Процедури, що застосовуються до неплатоспроможного боржника. Характеристика учасників провадження у справі про банкрутство.

Провадження у справі про банкрутство. Розпорядження майном боржника. Санація боржника. Ліквідаційна процедура. Черговість задоволення вимог кредиторів. Закриття провадження у справі про банкрутство. Особливості провадження у справах про банкрутство окремих категорій боржників.

Тема 8: Захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Розгляд та вирішення господарських спорів

Правові гарантії господарської діяльності. Форми та способи захисту прав та законних інтересів суб'єктів господарських правовідносин. Адміністративно-правовий захист суб'єктів господарської діяльності. Нотаріальний захист суб'єктів господарювання.

Досудове врегулювання господарських спорів. Претензійна робота.

Судова система України. Захист прав та інтересів суб'єктів господарювання Конституційним судом, загальними судами, адміністративними судами. Захист прав та інтересів суб'єктів господарювання господарськими судами.

Порядок звернення до господарського суду. Позовна заява. Порядок розгляду спорів у господарських судах. Апеляційне та касаційне оскарження рішень господарських судів.

Третейський суд: поняття, види, порядок організації. Спори, що підлягають розгляду третейськими судами. Розгляд спорів третейським судом. Проблемні питання виконання та оскарження рішень третейських судів. Міжнародний комерційний арбітраж.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин Денна форма			
	усього	у тому числі		
		лекції	практичні	самостійна робота
Тема 1. Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства.	10	2	2	6
Тема 2. Державне регулювання у сфері господарської діяльності.	10	2	2	6
Тема 3. Правовий статус суб'єктів господарювання.	12	2	2	8
Тема 4. Правове регулювання легалізації та припинення діяльності суб'єктів господарювання.	10	2	-	8
Тема 5. Правове регулювання відносин власності у сфері господарювання.	12	2	2	8
Тема 6. Зобов'язально-договірні відносини у господарській діяльності.	12	2	2	8
Тема 7. Відповідальність суб'єктів господарювання. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом	12	2	2	8
Тема 8. Захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Розгляд та вирішення господарських спорів.	12	2	2	8
Усього годин	90	16	14	60

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма
Тема 1. Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства.	2
Тема 2. Державне регулювання у сфері господарської діяльності.	2
Тема 3. Правовий статус суб'єктів господарювання.	2
Тема 4. Правове регулювання легалізації та припинення діяльності суб'єктів господарювання.	-
Тема 5. Правове регулювання відносин власності у сфері господарювання.	2
Тема 6. Зобов'язально-договірні відносини у господарській діяльності.	2
Тема 7. Відповідальність суб'єктів господарювання. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом	2
Тема 8. Захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Розгляд та вирішення господарських спорів.	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	Денна форма
Тема 1. Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства.	6
Тема 2. Державне регулювання у сфері господарської діяльності.	6
Тема 3. Правовий статус суб'єктів господарювання.	8
Тема 4. Правове регулювання легалізації та припинення діяльності суб'єктів господарювання.	8
Тема 5. Правове регулювання відносин власності у сфері господарювання.	8
Тема 6. Зобов'язально-договірні відносини у господарській діяльності.	8
Тема 7. Відповідальність суб'єктів господарювання. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом	8
Тема 8. Захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Розгляд та вирішення господарських спорів.	8
Разом	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи не передбачена.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання
	денна форма
ПРН 1.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів Семестровий контроль: екзамен
ПРН 18.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів Семестровий контроль: екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					Разом по темі
	Виконання завдань на практичних заняттях	Опитування	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання тестів	Екзамен	
Тема 1: Загальна характеристика господарського права та господарського законодавства.	3	3	3	14	20	9
Тема 2: Державне регулювання у сфері господарської діяльності.	3	3	3			9
Тема 3: Правовий статус суб'єктів господарювання.	3	3	3			9
Тема 4: Правове регулювання легалізації та припинення діяльності суб'єктів господарювання.	-	-	3			7
Тема 5: Правове регулювання відносин власності у сфері господарювання.	3	3	3			9
Тема 6: Зобов'язально-договірні відносини у господарській діяльності.	3	3	3			9
Тема 7: Відповідальність суб'єктів господарювання. Правове регулювання відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом.	3	3	3			9
Тема 8: Захист прав та законних інтересів суб'єктів господарювання. Розгляд та вирішення господарських спорів.	3	3	3			9
Всього	21	21	24	×	×	66
Розв'язування тестів	×	×	×	14	×	14
Екзамен	×	×	×		20	20
Разом	28	26	16	10	20	100

1. Опитування (0–3 бали)

Шкала та критерії оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 18.	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	на високому рівні	3
		на достатньому рівні	2
		на середньому рівні	1
		на низькому рівні	0,5

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0–3 бали)

Шкала та критерії оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 18.	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	на високому рівні	3
		на середньому рівні	2
		на достатньому рівні	1
		на низькому рівні	0,5

3. Виконання завдань самостійної роботи (0–3 бали)

Шкала та критерії оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 18.	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	на високому рівні	3
		на середньому рівні	2
		на достатньому рівні	1
		на низькому рівні	0,5

4. Виконання тестів (0–14 балів)

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 1. ПРН 18.	Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.	на високому рівні	12–14
		на достатньому рівні	10–11
		на середньому рівні	7–9
		на низькому рівні	0–6

5. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом – екзамен.

Шкала та критерії оцінювання

Вид завдання	Шкала оцінювання, бали		Критерії оцінювання
	перше питання	друге питання	
Теоретичне питання	0	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливості оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти.
	1-3	1-3	Теоретичне питання розкрито частково, що свідчить про те, що деякі компетентності не сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, відповідь (в усній або письмовій формі) фрагментарна, непослідовна, допущені суттєві помилки.
	4-5	4-5	Теоретичне питання розкрито не повністю, що свідчить про те, що компетентності в основному сформовані та частково отримані програмні результати навчання у здобувача вищої освіти, відповідь (в усній або письмовій формі) дуже стисла, допущені значні помилки
	6-7	6-7	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, відповідь (в усній або письмовій формі) стисла, допущені дві-три незначні помилки, або одна-дві значні помилки
	8-9	8-9	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, відповідь (в усній або письмовій формі) у достатньому обсязі висвітлює питання, допущені дві-три незначні помилки

	10	10	Теоретичне питання розкрито повністю, що свідчить про формування необхідних компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти, відповідь (в усній або письмовій формі) систематизована та послідовна, відсутні помилки, або допущена одна незначна помилка
--	----	----	--

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачене при вивченні навчальної дисципліни (за потреби)

Персональні комп'ютери, під'єднані до мережі Internet. Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office 365, хмарні додатки Google, веб-браузери, мережа Wi-Fi. Мультимедійне обладнання (проектор, екран). Бібліотека юридичної літератури ПДАУ (<https://www.pdau.edu.ua/content/biblioteka-yurydychnoyi-literatury>), Електронний репозитарій ПДАУ (<http://dspace.pdau.edu.ua>).

13. Політика навчальної дисципліни

13.1 Щодо термінів виконання та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

13.2 Щодо академічної доброчесності: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті.

13.3 Щодо відвідування занять: навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

13.4 Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані. Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

13.5 Щодо оскарження результатів оцінювання: після оголошення результатів

поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

14. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні:

1. Конституція України від 28.08.1996 року № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради. 1996. № 30.
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 436-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 11. Ст. 462.
3. Господарський процесуальний кодекс України : Закон України від 06 листопада 1991 р. № 1798-XII (в редакції Закону № 2147-VIII від 03.10.2017). *Офіційний вісник України*. 2017. № 48. Ст. 436.
4. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18 жовтня 2018 р. № 2597-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019. № 19. Ст. 74.
5. Про акціонерні товариства: Закон України № 514-VI від 19 вересня 2008 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. 19 грудня. № 50–51. Ст. 384.
6. Про державну підтримку сільського господарства України: Закон України № 1877-IV від 24 червня 2004 року. *Офіційний вісник України*. 2004. № 30. Ст. 1987.
7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV (в редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015). *Офіційний вісник України*. 2016. № 2. Ст. 17.
8. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. 27 лютого. № 9. – Ст. 79.
9. Про захист прав покупців сільськогосподарських машин: Закон України від 5 червня 2003 року № 900-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 38. Ст. 315.
10. Про колективне сільськогосподарське підприємство: Закон України від 14 лютого 1992 р. № 2114- XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. 19 травня. № 20. Ст. 272.
11. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України № 222-VIII від 2 лютого 2015 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 23. Ст. 158.
12. Про оренду землі: Закон України від 6 жовтня 1998 р. (в редакції ЗУ № 1211-IV від 02.10.2003 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2004. 5 березня. № 10. Ст. 102.
13. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V. *Відомості Верховної Ради України*.

2007. № 29. Ст. 389.

14. Про особисте селянське господарство: Закон України від 15.05.2003 р. № 742-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 29. Ст. 232.

15. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3392-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 47. Ст. 532.

16. Про пріоритетність соціального розвитку села та агропромислового комплексу в народному господарстві: Закон України від 17 жовтня 1990 р. № 400-XII (в редакції Закону № 2346-XII від 15.05.92). *Відомості Верховної Ради УРСР*. 1992. № 32. Ст. 453.

17. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22 березня 2012 року № 4618-VI. *Офіційний вісник України*. 2013. № 3. Ст. 23.

18. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21 липня 2020 р. № 819-IX. *Відомості Верховної Ради УРСР*. 2020. № 52. Ст. 497.

19. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15 січня 2015 р. № 124- VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 14. Ст. 96.

20. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю : Закон України 6 лютого 2018 р. № 2275-VIII. *Офіційний вісник України*. 2018. № 13. Ст. 69.

21. Про фермерське господарство: Закон України від 19 червня 2003 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. 7 листопада. № 45. Ст. 363.

Основні:

1. Баїк О. І. Господарське право. Особлива частина : підручник / Баїк Оксана Іванівна ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». Львів : Растр-7, 2023. 199 с.

2. Господарське право (Загальна частина) : підручник. За ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової. Київ : Видавництво Ліра-К. 2021. 448 с.

3. Господарське право : навч. посібник / укл. А.А. Бутирський. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2020. 144 с.

4. Господарське право : підручник / О. П. Подцерковний, В. Г. Олюха, О. О. Квасніцька [та ін.] ; за ред. О. П. Подцерковного. 4-те вид., доп. і перероб. Одеса: Фенікс, 2024. 584 с.

5. Скільська М. І. Господарське право України : підручник / [Скільська М. І., Сарана С. В., Терещенко О. А.] ; за заг. ред. Терещенка А. Л. ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». Київ : Університет «Україна», 2021. 338 с.

6. Коломієць П. В. Концептуальні аспекти правового забезпечення податкової безпеки України: монографія. Державний податковий університет. Ірпінь; Полтава : Видавництво ПП «Астроя», 2023. 468 с.

7. Публічна фінансова діяльність: теоретико-правові проблеми розвитку і трансформації : монографія / Ю. І. Аністратенко, О. І. Боднарчук, А. В. Гарбінська-Руденко та ін. ; за ред. Л. М. Касьяненко, М. В. Глух. - Ірпінь : Державний податковий університет, 2025. - С. 83-113. ISBN 978-966-337-770-4.

8. Сучасне фінансове право. Право публічних фінансів: підручник. Музика-Стефанчук О.А., Якимчук Н.Я. Київ: АртЕк, 2024. 656 с. ISBN 978-617-8043-85-8.

9. Фінансове право : підручник / за ред. Т. Є. Кагановської та М. П. Кучерявенка ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2022. – 432 с. ISBN 978-966-998-410-4

Допоміжні:

1. Коломієць П.В. Імплементація досвіду зарубіжних країн у сфері публічної фінансової діяльності в контексті правового регулювання податкової безпеки в Україні. Розділ 4 // Публічна фінансова діяльність: теоретико-правові проблеми розвитку і трансформації : монографія / Ю. І. Аністратенко, О. І. Боднарчук, А. В. Гарбінська-Руденко та ін. ; за ред. Л. М. Касьяненко, М. В. Глух. - Ірпінь : Державний податковий університет, 2025. - С. 83-113. ISBN 978-966-337-770-4. URL: <https://api-ir.dpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/156f4d12-bf7e-44eb-bec9-77ed826fce65/content?trackerId=7811143009b48e4c>
2. Kolomiets, Pavlo V. 2017. The Current State of Tax Administration in Ukraine: An Analytical Review of Terminology. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. Volume VIII, Winter, 8(30): 2448–2453.
3. Liubov M. Kasianenko, Pavlo V. Kolomiets, Oleh V. Popovych. 2021. The rule of law as a fundamental principle of the concept of legal regulation of tax security of Ukraine. *Estudios de Economía Aplicada*. Vol. 39 No. 6 (2021): Special Issue: Innovative Development and Economic Growth in the CIS Countries.
4. Liubov M. Kasianenko and Pavlo V. Kolomiets. The quality of Legal Education of Citizens as a Factor of the Tax Security of Ukraine. *Review of Economics and Finance*. Volume 20, Year 2022, P. 236–242.
5. Kolomiets, Pavlo et al. Reforming the Tax System of Ukraine in the Context of Globalization Challenges. Theoretical and Practical Research in Economic Fields, [S.l.], v. 16, n. 2, p. 460-470, june 2025. ISSN 2068-7710. Available at: <<https://journals.aserspublishing.eu/tpref/article/view/8936>>. Date accessed: 01 aug. 2025. doi: [https://doi.org/10.14505/tpref.v16.2\(34\).15](https://doi.org/10.14505/tpref.v16.2(34).15)
6. Kolomiets P. (2025). Simplified taxation system: a retrospective of causal relations of threats to Ukraine's tax security. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, (3), 27-34. <https://doi.org/10.30525/2592-8813-2025-3-4>
7. Kolomiets P. (2025). Reform of the simplified taxation system as a key and highly debated aspect of tax reform in Ukraine. *Scientific Journal of Polonia University*, 70(3), 144-150. <https://doi.org/10.23856/7018>
8. Коломієць П.В. Неврегульованість господарського законодавства в перехідний період: між реформою і загрозами для податкової безпеки. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2025. Випуск 89: частина 2. С. 446-451 DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.89.2.68>
9. Коломієць П.В. Забезпечення податкової безпеки України: правові аспекти, ризики та шляхи нейтралізації загроз. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2025. Випуск 90: частина 3. С. 232-237. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2025.90.3.33>

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>
2. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
- 3.

Бібліотека юридичної літератури: Офіційний веб-сайт Полтавського державного аграрного університету. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/content/biblioteka-yurydychnoyi-literatury>